

Súd: Krajský súd Trenčín
Spisová značka: 17Co/372/2015
Identifikačné číslo súdneho spisu: 3713216527
Dátum vydania rozhodnutia: 27. 04. 2016
Meno a priezvisko sudcu, VSÚ: JUDr. Emília Zimová
ECLI: ECLI:SK:KSTN:2016:3713216527.2

ROZSUDOK V MENE SLOVENSKEJ REPUBLIKY

Krajský súd v Trenčíne v senáte zloženom z predsedníčky senátu JUDr. Emílie Zimovej, sudcu Mgr. Ivana Kubínyho a sudkyne JUDr. Gabriely Janákovéj v právnej veci navrhovateľky: K. U., nar. XX.XX.XXXX, bytom V. L. XXX, právne zastúpenej Advokátska kancelária JUDr. Peter Rybár, s.r.o. so sídlom Kuzmányho 29, Košice, IČO: 47 234 466, proti odporcovi: O., s.r.o. so sídlom O. XX, K., IČO: 35 807 598, o vydanie bezdôvodného obohatenia, na odvolanie odporcu proti rozsudku Okresného súdu Považská Bystrica zo dňa 04. februára 2015, č.k. 7C/272/2013-145, takto

rozhodol:

Rozsudok okresného súdu vo výroku o veci samej a trovách konania mení tak, že návrh v celom rozsahu zamietá a odporcovi náhradu trov konania nepriznáva.

Rozsudok okresného súdu vo výroku o poplatkovej povinnosti ruší.

Odporcovi náhradu trov odvolacieho konania nepriznáva.

odôvodnenie:

Okresný súd napadnutým rozsudkom rozhodoval o nároku navrhovateľky na zaplatenie sumy predstavujúcej úroky a poplatky zo spotrebiteľského úveru, ktoré navrhovateľka ako dlžníčka zaplatila odporcovi ako veriteľovi nad rámec poskytnutej istiny, i keď bolo potrebné predmetný úver považovať za bezúročný a bez poplatkov v zmysle právnej úpravy spotrebiteľského úveru. Návrhu vyhovel a odporcu zaviazal k zaplateniu sumy 956,30 eura spolu s príslušným s úrokom z omeškania, k náhrade trov konania 554,79 eur a samostatným výrokom k zaplateniu súdneho poplatku za oslobodenú navrhovateľku. Rozhodnutie odôvodnil tým, že odporca ako veriteľ poskytol navrhovateľke ako dlžníčke spotrebiteľský úver, pričom v úverovej zmluve neuviedol údaj o RPMN, v dôsledku čoho bol poskytnutý úver bezúročný a bez poplatkov (§ 4 ods. 2 písm. g) Zák. č. 258/2001 Z.z.) a plnenie uhradené navrhovateľkou nad poskytnutú istinu predstavuje bezdôvodné obohatenie na strane odporcu, k vydaniu ktorého okresný súd odporcu zaviazal podľa § 451 ods. 1 a 2 OZ. Okresný súd nepovažoval za dôvodnú odporcom vznesenú námietku premlčania, ktorú posúdil podľa § 107 ods. 1 a 2 OZ. Subjektívnu premlčaciu dobu nepovažoval za uplynutú, pretože o vzniku bezdôvodného obohatenia na strane odporcu sa navrhovateľka dozvedela až od svojho právneho zástupcu a o výške bezdôvodného obohatenia sa dozvedela z doručeného potvrdenia o vykonaných zrážkach. Za uplynutú nepovažoval okresný súd ani objektívnu premlčaciu dobu, ktorú posúdil ako 10 ročnú, pretože sa na strane odporcu jednalo o úmyselné bezdôvodné obohatenie. O trovách konania rozhodol podľa § 142 ods. 1 O.s.p. a o poplatkovej povinnosti odporcu podľa § 2 ods. 2 Zákona o súdnych poplatkoch.

Proti rozsudku okresného súdu podal v zákonnej lehote odvolanie odporca, ktorý žiadal napadnutý rozsudok zrušiť a vec vrátiť okresnému súdu na ďalšie konanie alebo zmeniť tak, že návrh bude v celom rozsahu zamietnutý. Namietal nesprávne právne posúdenie otázky premlčania, pretože pri

zmluve o úvere uzatváranej podľa Obchodného zákonníka je potrebné posúdiť podľa tohto právneho predpisu aj otázku premlčania. Pretože Obchodný zákonník otázku úmyslu pri bezdôvodnom obohatení nerozlišuje, prichádzala do úvahy iba štvorročná premlčacia doba podľa Obchodného zákonníka, ktorá pred podaním návrhu uplynula a uplatnené právo bolo preto premlčané.

Odporca považoval napadnuté rozhodnutie za nepreskúmateľné a okresnému súdu vytykal tiež nesprávne posúdenie úverovej zmluvy ako zmluvy o spotrebiteľskom úvere a nesprávne vyhodnotenie právneho postavenia navrhovateľky ako spotrebiteľa.

Navrhovateľka vo vyjadrení k odvolaniu žiadala napadnutý rozsudok potvrdiť a priznať náhradu trov odvolacieho konania. Bezodôvodné obohatenie považovala na strane odporcu za úmyselné, k čomu citovala rozhodnutie okresných a krajských súdov SR. Čo sa týka subjektívnej premlčacej doby, odporca podľa navrhovateľky v odvolaní neuviedol, kedy sa mala podľa neho navrhovateľka dozvedieť o bezdôvodnom obohatení a z čoho usudzuje na premlčanie práva v subjektívnej dobe. Premlčanie práva v subjektívnej dobe tak odporca nepreukázal. Navrhovateľka zdôraznila nevyhnutnosť skutočnej vedomosti o bezdôvodnom obohatení a na podporu tohto záveru citovala viaceré rozhodnutia NS SR a NS ČR. V závere vyjadrenia sa zaoberala povahou samotnej zmluvy o úvere.

Krajský súd preskúmal vec v zmysle ust. § 212 ods. 1 O.s.p. v medziach odvolania a zistil, že je potrebné rozsudok okresného súdu zmeniť podľa § 220 ods. 1 O.s.p. Rozhodol bez nariadenia pojednávania v zmysle ust. § 214 ods. 2 O.s.p., podľa ktorého možno o odvolaní rozhodnúť aj bez nariadenia pojednávania odvolacieho súdu.

Preskúmaním napadnutého rozhodnutia krajský súd nezistil nepreskúmateľnosť napadnutého rozhodnutia, keďže skutkové a právne dôvody, na ktorých je založené, sú z neho zrejmé, tak ako je uvedené v prvom odseku odôvodnenia.

Okresný súd však nesprávne právne posúdil otázku premlčania uplatneného práva. Dôvodne je tým uplatnený odvolací dôvod podľa ustanovenia § 205 ods. 2 písm. f) O.s.p. Toto pochybenie je mylná aplikácia (a výklad) právnej normy na zistený skutkový stav alebo použitie právnej normy, ktorú na skutkový stav vôbec nemožno použiť.

Krajský súd vychádzal zo skutkového stavu zisteného okresným súdom takto: Dňa 7.3.2003 uzavrela navrhovateľka ako dlžník s odporcom ako veriteľom zmluvu o úvere č. 3200145, na základe ktorej odporca poskytol navrhovateľke ako fyzickej osobe - nepodnikateľovi úver 298,75 eur. Ku dňu 21.05.2010 splatila navrhovateľka sumu 1.255,05 eur. Návrh bol podaný dňa 19.12.2013.

Podľa § 107 ods. 1 OZ, právo na vydanie plnenia z bezdôvodného obohatenia sa premlčí za dva roky odo dňa, keď sa oprávnený dozvie, že došlo k bezdôvodnému obohateniu a kto sa na jeho úkor obohatil.

Ako správne uviedol aj okresný súd, je pre posúdenie začiatku plynutia subjektívnej premlčacej doby významná skutočná vedomosť oprávneného a nie len možnosť vedomosti o vzniku bezdôvodného obohatenia. Stotožňujúc sa s týmto východiskom, je však skutočnú vedomosť navrhovateľky o vzniku bezdôvodného obohatenia potrebné vidieť v inom okamžiku ako v oboznámení sa s právnou problematikou a s obsahom zmluvy o úvere, s ktorými mala byť navrhovateľka oboznámená zo strany právneho zástupcu. Zároveň nebolo zo strany odporcu potrebné preukazovať k otázke premlčania práva podľa § 107 ods. 1 OZ žiadne skutočnosti, ako sa opačne domnieva navrhovateľka vo vyjadrení k odvolaniu, pretože všetky významné skutočnosti boli v konaní zrejmé už z tvrdení navrhovateľky (v zásade sa jedná len o tvrdenie úhrad nad poskytnutú istinu - vid' ďalej).

Pre uplatnený nárok založený na bezdôvodnom plnení nad rámec poskytnutej istiny úveru, sú podstatné tri zložky, o ktorých musela navrhovateľka vedieť, aby na jej strane mohlo byť usudzované na vedomosť o bezdôvodnom obohatení:

1. Vedomosť o tom, že v dôsledku neuvedenia RPMN v zmluve o spotrebiteľskom úvere je poskytnutý úver bezúročný a bez poplatkov, teda vedomosť o obsahu práva.
2. Vedomosť o obsahu zmluvy, teda, že zmluva údaj o RPMN neobsahuje.

3. Vedomosť o tom, že zo strany navrhovateľky došlo k plneniu na úroky a poplatky, teda v zásade nad rámec poskytnutej istiny.

Ad 1. Vedomosť o obsahu práva je ovládaná zásadou „Neznalosť práva neospravedlňuje.“ Znalosť práva sa u jeho adresátov nevyvrátiteľne predpokladá a inak tomu nemôže byť ani v prípade posudzovania jeho znalosti ako východiska pre vedomosť o bezdôvodnom obohatení. Za okamžik vzniku skutočnej vedomosti o obsahu práva je potrebné považovať deň účinnosti právneho predpisu.

Ad 2. Vedomosť o tom, že zmluva neobsahuje údaj o RPMN je potrebné na strane navrhovateľky viazať k okamžiku podpisu zmluvy. Podpis predstavuje prejav súhlasu s písomným právnym úkonom. Ako prejav súhlasu teda logicky zahŕňa aj prejav znalosti obsahu. I keď sa z hľadiska skutočného priebehu kontraktačných procesov jedná aj v uvedenom závere často o domnienku, je jej vyvrátiteľnosť založená na skutkovom omyle o obsahu zmluvy. Jeho danosť však z tvrdení navrhovateľky nevyplýva.

Pre uvedené zložky vedomia oprávneného o bezdôvodnom obohatení platí, že aj pri posudzovaní skutočnej vedomosti oprávneného o bezdôvodnom obohatení v zmysle § 107 ods. 1 OZ je potrebné vychádzať z normatívnych konštrukcií právnych domnienok a nimi predpokladaný stav je potrebné považovať za daný aj z hľadiska skutočnej vedomosti oprávneného. Len v prípade vyvrátiteľnej právnej domnienky možno uvažovať o tvrdení a dôkaze opaku.

Ad 3. Pre posúdenie okamžiku vzniku vedomosti navrhovateľky o tom, že odporcovi uhrádza platby nad rámec poskytnutej istiny je významné, kedy navrhovateľka preukázateľne získala informácie, na základe ktorých si mohla urobiť dostatočný úsudok o tom, že jej platby titulom predmetnej úverovej zmluvy presiahli v úhrne výšku istiny úveru poskytnutej zo strany odporcu. Tým, že splátky úveru uhrádza sám dlžník v jemu známej výške, je možné úsudok o okamžiku zaplatenia sumy zodpovedajúcej istine urobiť na základe jednoduchého matematického výpočtu. Preto sa dlžník musí dozvedieť o tom, že platí veriteľovi nad rámec poskytnutej istiny súčasne s okamžikom, kedy uhradí splátku, ktorou poskytnutú istinu prvý krát preplatí.

Vzhľadom na uvedené nebol správny záver okresného súdu, že navrhovateľka sa o bezdôvodnom obohatení na strane odporcu dozvedela až pri návšteve právneho zástupcu. Vedomosť dlžníka o bezdôvodnom obohatení spočívajúcom v platbách na úroky a poplatky úveru, ktorý bol bezúročný a bez poplatkov v dôsledku sankcie zakotvenej v právnej úprave spotrebiteľských úverov, vzniká v zásade v okamihu prvej platby dlžníka nad rámec poskytnutej istiny.

Vychádzajúc v posudzovanom prípade zo skutočnosti, že navrhovateľke bola titulom úveru poskytnutá istina 298,75 eur a ku dňu 21.05.2010 splatila na daný úver sumu 1.255,05 eur, je zrejmé, že dvojročná subjektívna premlčacia doba podľa ust. § 107 ods. 1 OZ ku dňu podania návrhu 19.12.2013 uplynula.

Vzhľadom na to, že uplynutie subjektívnej premlčacej doby je samo o sebe dostatočným dôvodom, pre ktorý nebolo možné návrhu vyhovieť, nezoberal sa krajský súd správnosťou ďalších odvolaním napadnutých záverov rozhodnutia, a to najmä povahou bezdôvodného obohatenia ako úmyselného, či neúmyselného a napadnuté rozhodnutie zmenil tak, že návrh v celom rozsahu zamietol.

O trovách prvostupňového aj odvolacieho konania rozhodol krajský súd podľa § 224 ods. 1 a 2 O.s.p. v spojení s § 142 ods. 1 O.s.p. a úspešnému odporcovi náhradu trov prvostupňového a odvolacieho konania nepriznal, pretože ju nežiadal (§ 151 ods. 1 veta prvá O.s.p.).

V dôsledku zmeny rozhodnutia vo veci samej zanikli dôvody pre uloženie poplatkovej povinnosti odporcovi podľa § 2 ods. 2 ZSP, a preto krajský súd napadnuté rozhodnutie v tejto časti zrušil podľa § 221 ods. 1 písm. i) O.s.p.

Toto rozhodnutie bolo prijaté senátom krajského súdu jednohlasne.

Poučenie:

Proti tomuto rozsudku nie je odvolanie prípustné.